

Forsvarskommandoen

1. april 2013

Redegørelse

**Forsvarskommandoens redegørelse
vedrørende
anvendelse af lokalt ansatte tolke i Afghanistan**

Indhold

1.	Formål	3
2.	Baggrund	3
3.	Forudsætninger/afgrænsning	4
4.	Redegørelse for forsvarets anvendelse af lokalt ansatte tolke i Helmand-provinsen	6
4.1.	Tolke tilvejebragt til danske styrker i Helmand-provinsen.	6
4.2.	Eksempel på anvendelse af lokalt ansatte tolke i henhold til aftalen med Storbritannien.....	9
4.3.	Bilaterale aftaler i forhold til lokalt ansatte afghanske tolke.....	11
4.4.	Vurdering af ansvar i forbindelse med et eventuelt arbejdsgiverforhold.	12
4.5.	Tiltag der bidrager til lokalt ansatte tolkes sikkerhed.	13
4.6.	Lokalt ansatte tolkes sikkerhedsmæssige situation, når de ikke længere er tilknyttet danske styrker.....	14
4.7.	Forsvarskommandoens kendskab til intimidering af eller overgreb mod lokalt ansatte tolke, der har arbejdet for danske styrker i Afghanistan.	15
4.8.	Forsvarskommandoens kendskab til hændelser, hvor lokalt ansatte tolke er blevet dræbt eller har fået legemesbeskadigelse.	16
4.9.	Forsvarskommandoens vurdering af lokalt ansatte tolkes sikkerhedsmæssige situation.....	16
4.10.	Anvendelse af påskønnelsescertifikater..... Fejl! Bogmærke er ikke defineret.	14

Bilag 1: Oversigt vedr. danske styrkebidrag i Afghanistan.

Bilag 2: Oversigt vedr. lokalt ansatte tolkes geografiske tilhørsforhold i missionsområdet.

Bilag 3: Technical Agreement between Defence Command Denmark and the United Kingdom Permanent Joint Headquarters concerning the provision and logistic support and other related matters to the Danish contingent in Afghanistan.

Bilag 4: Kontrakt med Mission Essential Personell.

---

1. Formål

Forsvarsministeriet har anmodet forsvarschefen om at udfærdige en redegørelse for forsvarets anvendelse af lokalt ansatte tolke i forbindelse med indsatsen i Afghanistan. Redegørelsen ønskes udarbejdet med henblik på orientering af Folketinget og skal endvidere danne grundlag for gennemførelse af samråd i Forsvarsudvalget den 2. april 2013. Redegørelsen omfatter en beskrivelse af, hvordan danske styrker i Afghanistan har tilvejebragt og anvendt lokalt ansatte tolke til støtte for operationernes gennemførelse.

2. Baggrund

Sammenlignet med sine nærmeste samarbejdspartnere i Afghanistan har dansk forsvars behov for tolkekapacitet været forholdsvis minimalt. Der blev følgelig på bilateral basis truffet aftale om, at danske enheder fik mulighed for at trække på britisk eller amerikansk tolkekapacitet ud fra et størstbruger-princip og en dansk beslutning om ikke at opbygge en national kapacitet på området. Den britiske tolkebistand der er leveret fra Labour Support Unit¹ er sket inden for rammen af den overordnede aftale, som Forsvarskommandoen og Permanent Joint Headquarters har indgået vedrørende britisk logistisk støtte til danske enheder i Afghanistan. Aftalen (Technical Agreement) fremgår af bilag 3. Betalingen for leje/anvendelse af lokalt ansatte tolke i perioden fra januar 2006 til februar 2013 har andraget en samlet udgift på ca. kr. 9,6 millioner.² Den amerikanske tolkebistand er leveret af det private amerikanske firma Mission Essential Personnel. Kontrakten mellem FTK og firmaet fremgår af bilag 4.

De lokalt ansatte tolke, som har været anvendt ved danske styrker i Afghanistan, har således ikke været ansat af dansk forsvar, men er blevet stillet til rådighed af forskellige allierede partnere og firmaer. Da der ikke har været tale om dansk ansatte tolke har Forsvarskommandoen derfor i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende redegørelse i vidt omfang været afhængig af oplysninger stillet til rådighed af udenlandske samarbejdspartnere, og Forsvarskommandoen har derfor kun i meget begrænset omfang haft mulighed for at validere disse oplysninger. Dette er sket ved interviews af de nøglepersoner, der har anvendt tolkebistanden.

For perioden fra december 2001 til sommeren 2007 er Forsvarskommandoen på nær et enkelt tilfælde³ ikke i besiddelse af oplysninger, der indikerer, at danske styrker i Afghanistan selv har ansat lokalt ansatte tolke. På baggrund af de oplysninger, som Forsvarskommandoen har til rådighed, er det således opfattelsen, at de danske styrker ikke har ansat lokalt ansatte tolke.

---

¹ Labour Support Unit er en integreret del af britisk forsvar.

² De samlede nationale lønomkostninger forbrugt på lokalt ansatte tolke i perioden d. 1. januar 2006 til d. 28. februar 2013 andrager ca. 9,6 millioner, heraf ca. 8,1 millioner for Hærens indsats og ca. 1,5 millioner knyttede til flyvevåbnets engagement. Det skal bemærkes, at nationale omkostninger forbundet med lokalt ansatte tolke udgøres af løn, udgifter til forplejning og indkvartering.

³ I forbindelse med dansk bidrag til PRT Faizabad opstod der i begyndelsen af 2005 problemer med en række lokalt ansatte tolke, der var ansatte på tysk foranledning. Problemet vedrørte tolkenes arbejdsvilkår set i forhold til den løn, som de modtog fra tysk side. Med henblik på at løse problemet tilbød man fra dansk side at etablere en tillægsordning, hvor tolkene blev økonomisk kompenseret, når de eksempelvis var indsat til støtte for operationer, der løb over flere døgn. Tolkene var således fortsat ansat af det tyske kontingent, men med en tillægsordning om højere betaling fra dansk side.

Denne vurdering underbygges af, at danske enheder i perioden ikke havde et fast ansvarsområde, og styrkernes operationsmønster var af en sådan karakter, at behovet for tolke i hovedsagen kunne inddækkes i form af enten danske sprogofficerer eller personer af afghansk oprindelse bosiddende i Danmark. Sidstnævnte gruppe er således hvervet og uddannet i Danmark. Henset til de opgaver, som danske soldater medvirkede til at løse i den pågældende periode, kan det efter Forsvarskommandoens vurdering imidlertid ikke udelukkes, at de som led i deres opgavevaretagelse har været i kontakt med eller lejlighedsvis har anvendt lokalt ansatte tolke.

Med ændringen af styrkebidraget i august 2007 til en bataljonskampgruppe med eget operationsområde, opstod der ved kampgruppen et øget behov for tolkebistand. I forbindelse hermed begyndte danske enheder at anvende tolke bosiddende og rekrutteret i Afghanistan. Tilvejebringelsen af disse foregik gennem aftaler med militære samarbejdspartnere og civile firmaer. Forsvaret har således sikre oplysninger om, at danske enheder i Afghanistan har modtaget tolkebistand fra det britiske Labour Support Unit siden august 2006 og fra den amerikanske privatleverandør Mission Essential Personnel siden september 2009.⁴ Dertil kommer, at danske enheder lokalt havde behov for tolkebistand i perioden fra januar til august 2009 og derfor modtog tolkestøtte fra US Marine Corps, Camp Leatherneck.

I de følgende afsnit vil der blive redegjort for de nærmere aspekter i forhold til danske enheders anvendelse af lokalt ansatte tolke i Afghanistan siden 2008, idet der fra dette årstal foreligger data.

3. Forudsætninger/afgrænsning

Forsvaret har overordnet anvendt tre typer tolke i Afghanistan: 1) danske sprogofficerer, 2) personer af afghansk oprindelse, men med dansk statsborgerskab eller med permanent opholdstilladelse i Danmark samt 3) lokalt ansatte tolke. Nærværende redegørelse sigter specifikt på at klarlægge forholdene for de lokalt ansatte tolke i Afghanistan. Af hensyn til den overordnede sammenhæng vil forsvarets anvendelse af de to øvrige typer tolke blive inddraget i nødvendigt omfang.

I forsvaret anvendes begrebet "lokalt ansatte tolke" om personer, der bor i Afghanistan og som er blevet rekrutteret og ansat i missionsområdet. Der refereres ikke til personer fra en bestemt provins eller by. Som nævnt ovenfor har dansk forsvar indgået aftaler med det britiske forsvars Labour Support Unit og firmaet Mission Essential Personnel om lån/leje af tolkebistand og har derfor ikke gennemført national rekruttering eller ansættelse af lokalt ansatte tolke. Det fremgår af Mission Essential Personels retningslinjer for rekruttering af personale, at dette ikke må rekrutteres fra Helmand. Af Labour Supports retningslinjer for rekruttering fremgår at personalet almindeligvis rekrutteres langt væk fra det lokalområde, hvor de skal arbejde. På denne baggrund har forsvaret ikke haft behov for at stille krav om at lokalt ansatte tolke, som blev stillet til rådighed for danske styrker, skulle være bosiddende uden for Helmand-provinsen.⁵

Forsvaret har som led i redegørelsen rettet henvendelse til de britiske militære myndigheder for at indhente oplysninger. I den forbindelse er det fra britisk side blevet oplyst, at Labour Support Unit ikke har oplysninger om danske eller britiske enheders anvendelse af lokalt ansatte tolke i

---

⁴ Det skal bemærkes, at det amerikansk-ejede firma Mission Essential Personnel er hovedleverandør af bl.a. tolke til den amerikanske statsadministration, herunder de væbnede styrker.

⁵ Forsvarskommandoen har ved direktiv af 21. marts 2013 til de operative kommandoer beordret, at danske styrker i Afghanistan ikke længere må benytte lokalt ansatte tolke, der er bosiddende i Helmand-provinsen.

Afghanistan før medio 2008. Det er blevet oplyst, at der fandtes et arkiv for perioden før medio 2008, men at dette er blevet destrueret.⁶ Datagrundlaget i nærværende redegørelse dækker derfor alene perioden fra medio 2008 og frem til og med februar 2013.⁷

Dansk forsvar har siden 2001 udsendt bidrag af varierende karakter og omfang til forskellige lokationer i Afghanistan. Indsættelsen af det landmilitære bidrag i Helmand-provinsen er imidlertid forsvarrets mest markante ud fra en operativ, personelmæssig og ressourcemæssig betragtning. Forsvarets indsats i Helmand-provinsen har siden 2006 udviklet sig fra en opklaringseskadron med en mindre føringsstab over en dansk-ledet bataljonskampgruppe til i dag at omfatte et mindre kampbidrag og et antal kapacitetsopbygningsenheder. Det danske behov for tolke har derfor primært været tilknyttet indsættelsen i Helmand-provinsen, hvorfor redegørelsen specifikt retter sig mod dette geografiske område – altså danske styrker i Regional Command South og senere Regional Command South West ansvarsområde – fordi tolkene har været en del af den operative virksomhed.

Danmark har siden december 2001 haft udsendt en række forskellige militære bidrag til Afghanistan, herunder egentlige danske enheder og enkeltmandsudsendinger til støtte for bl.a. ISAF-hovedkvarterer og Provincial Reconstruction Team (såkaldte PRT). Som det fremgår af bilag 1 har den danske militære indsats været geografisk spredt og desuden været af varierende karakter lige fra de landmilitære kamptropper i Helmand-provinsen til luftrumsovervågning og -kontrol i den nordlige del af Afghanistan. Det kan ikke afvises, at danske enheder undertiden har modtaget tolkestøtte fra andre samarbejdspartnere i forbindelse med ministerbesøg, tilsyn i fængsler m.v. Denne begrænsede tolkebistand i relation til mindre anliggender af eksempelvis administrativ art er ikke medtaget i nærværende redegørelse henset til støttens minimale omfang, fraværet af kontrolmuligheder og fordi tolkene ikke har været en del af den operative virksomhed.

Det er generelt behæftet med vanskeligheder at fremskaffe oplysninger om forsvarrets anvendelse af lokalt ansatte tolke i Afghanistan, da danske enheder ikke har ført arkiv i forbindelse med samarbejde med og anvendelse af lokalt ansatte tolke. Dette skyldes, at dansk forsvar under tilstedeværelsen i Afghanistan ikke har haft arbejdsgiveransvar i forhold til den modtagne tolkebistand, da de lokale tolkes arbejdsmæssige forhold har været reguleret gennem kontrakter med forsvarrets samarbejdspartnere.⁸

Støtte til andre civil-relaterede opgaver som eksempelvis generel lejrdrift tilvejebringes via aftaler indgået mellem forsvaret og firmaerne Supreme Foodservices AG og DCS Group. Af de kontrakter, som forsvaret har indgået med de pågældende firmaer, fremgår eksplicit, at der ikke må anvendes afghanere og statsborgere fra nabolande til Afghanistan i forbindelse med levering af tjenesteydelser. Det har været en policy for de to civile firmaer, og det har ikke været muligt at afdække baggrunden herfor. Som følge heraf behandles forholdet ikke yderligere i denne redegørelse.

Forsvarskommandoen har som led i udarbejdelse af denne redegørelse indhentet oplysninger fra myndigheder internt i Forsvaret, herunder Hærens Operative Kommando, Flyvertaktisk Kommando, Forsvarsakademiet, Forsvarets Personeltjeneste og Forsvarets Materieltjeneste.

---

⁶ Det britiske Permanent Joint Headquarters har oplyst, at pågældende arkiv ikke længere eksisterer, men er blevet destrueret. Årsagen til destruktionsen er ikke blevet oplyst til Forsvarskommandoen.

⁷ Danske styrker gjorde ikke brug af lokalt ansatte tolke fra Mission Essential Personnel eller US Marine Corps, Camp Leatherneck, forud for januar 2009. Redegørelsen dækker følgelig alle de tilfælde, hvor tolke er blevet stillet til rådighed af Mission Essential Personnel og US Marine Corps, Camp Leatherneck.

⁸ Vurdering af eventuelt dansk ansvar i relation til arbejdsgiverforhold behandles nærmere under pkt. 4.4.

Hertil skal nævnes, at Hærens Operative Kommando via det danske kontingent i Afghanistan har rettet henvendelse til Labour Support Unit. Hærens Operative Kommando har efter anmodning fra Forsvarskommandoen desuden kontaktet samtlige personer, der tidligere har været enten chef for eller Ældste Danske Officer (ÆDO) ved det danske kontingent i Afghanistan.⁹ Ligeledes har Hærens Operative Kommando rettet henvendelse til samtlige personer, der tidligere har varetaget funktionen som cheftolk¹⁰ ved det danske kontingent.¹¹ Kontakt til firmaet Mission Essential Personnel er blevet håndteret af Flyvertaktisk Kommando, idet kontrakten med firmaet om levering af tolkebistand i Afghanistan har været varetaget af denne kommando.¹² Forsvarskommandoen har ligeledes anmodet Flyvetaktisk Kommando om at rette henvendelse til samtlige personer, der tidligere har været chef for Garrison Operational Mentoring and Liaison Team i Shorabak.¹³ Af myndigheder uden for Forsvaret har Forsvarskommandoen rettet officiel henvendelse til Rigs politiet med henblik på indhentning af oplysninger vedr. brug af tolke ved de såkaldte Police Operational Mentoring and Liaison Team¹⁴. Forsvarskommandoen har i forsøget på at få skabt større klarhed om sagen endvidere haft kontakt til det britiske Permanent Joint Headquarters, ligesom den tyske og litauiske forsvarsattache har været kontaktet.

Forsvarskommandoen har fremskaffet så mange oplysninger som det har synes muligt. Henset til at tolkene ikke har været dansk ansat, ved Forsvarskommandoen ikke, om alle relevante oplysninger/viden er blevet tilvejebragt. Det kan således ikke udelukkes, at der på et senere tidspunkt kan fremkomme nye oplysninger i sagen.

4. Redegørelse for forsvarets anvendelse af lokalt ansatte tolke i Helmand-provinsen

4.1. Tolke tilvejebragt til danske styrker i Helmand-provinsen.

Forsvarets opgørelse over antallet af anvendte lokalt ansatte tolke i Afghanistan beror på oplysninger, der er stillet til rådighed af Labour Support Unit og Mission Essential Personnel¹⁵. Det vurderes, at opgørelsen især fra Labour Support Unit er behæftet med nogen usikkerhed.

Årsagerne til usikkerheden skyldes følgende forhold:

- Stavning af navne på enkeltpersoners hjemstavn/bopæl medfører usikkerhed. Anvendes stavemåden alene, er der mange mulige stavevariationer, der ikke giver et validt søgeresultat.

---

⁹ Hærens Operative Kommando har rettet skriftlig henvendelse til samtlige chefer og ÆDO. Det har ikke været muligt at komme i kontakt med enkelte af cheferne/ÆDO'erne inden for den tid, som har været til rådighed i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen.

¹⁰ Cheftolken er en person fra det danske kontingent (dansk soldat), der på vegne af styrkechefen har ansvaret for den overordnede planlægning, koordination og anvendelse af den tolkekapacitet, der er til rådighed for enheden.

¹¹ Samtlige personer, der har fungeret som cheftolk ved det danske kontingent, er forsøgt kontaktet telefonisk. Hvor det ikke har været muligt at etablere kontakt, er telefonbesked indtalt med opfordring om at vedkommende sætter sig i forbindelse med HOK.

¹² Flyvertaktisk Kommando har d. 25. marts 2013 modtaget skriftlig information fra Mission Essential Personnel vedr. danske styrkers anvendelse af lokalt ansatte tolke i perioden september 2009 – maj 2012.

¹³ Flyvertaktisk Kommando har modtaget svar fra 5 ud af 7 DETCO/enhedschefer.

¹⁴ Lokalt ansatte tolke, der anvendes ved Police Operational Mentoring and Liaison Team, leveres med baggrund i den aftale, som dansk forsvar har indgået med Labour Support Unit.

¹⁵ Det private firma Mission Essential Personnel har indvilliget i at bidrage med oplysninger til støtte for forsvarets undersøgelse vedr. dansk forsvars anvendelse af lokalt ansatte tolke i Afghanistan. Disse oplysninger er anvendt i redegørelsen og er, som anført i note 12, overgivet skriftligt.

- Databasen indeholder dublinger: 1) navne staves ikke på samme måde, 2) bopæl er opgivet forskelligt, 3) kalde-/dæknavne er anvendt og/eller 4) en given tolk har arbejdet for flere forskellige nationer. Dermed kan den samme person optræde flere steder i databasen og således fejlagtigt komme til at figurere som flere personer.
- I forbindelse med ansættelse af 11 tolke har Labour Support Unit ikke registreret, hvilken provins de pågældende personer kommer fra. De har som led i deres ansættelse været tilknyttet danske enheder.
- Forsvaret har ingen sikkerhed for, at der ikke findes yderligere lokalt ansatte tolke, der som følge af eventuelle fejl i Labour Support Unit database ikke fremgår af denne, men som de facto har været anvendt af danske enheder.
- Labour Support Unit's arkiv omfatter alene data fra medio 2008. Arkivmateriale fra perioden før medio 2008 er blevet destrueret. Labour Support Unit har oplyst, at man siden 2008 to gange har foretaget større ændringer i organisationens arkiverings- og IT-systemer, hvilket har medført, at man har mistet en ikke uvæsentlig mængde data; størst er manglerne i de første år af arkivets levetid, altså 2008.
- Tolke med lave identifikationsnumre (fra 2008 og 2009) kan have fået nye identifikationsnumre i f.m. ændringerne af Labour Support Unit arkiveringssystemer, og der er således risiko for, at der er genereret utilsigtede dubletter. Forsvaret har forsøgt at imødegå disse ved bl.a. at sammenligne navnenes stavning og har således kunnet fjerne nogle, men ikke med sikkerhed alle, dubletter.
- I arbejdet med at identificere forsvarets anvendelse af lokalt ansatte tolke i Afghanistan er der fremkommet navne på 28 tolke, som ikke figurerer med identifikationsnummer. Det har ikke været muligt at identificere de pågældende i det britiske arkiv, der rummer oplysninger på cirka 20.000 lokalt ansatte. Da disse ikke kan identificeres, kan det ikke fastslås om de har været anvendt af danske enheder, og de er derfor ikke indregnet i nedenstående optælling.

Danske styrker i Afghanistan har – med ovennævnte forbehold og usikkerheder – sammenlagt anvendt 158 lokalt ansatte tolke fra Labour Support Unit siden medio 2008. Af de 158 tolke er otte identificeret som kommende fra Helmand-provinsen (se bilag 2 for geografisk fordeling). Dertil kommer, at danske styrker siden september 2009 har fået stillet i alt 33 lokalt ansatte tolke til rådighed i form af kontrakt med Mission Essential Personnel. Mission Essential Personnel har oplyst, at ingen af dem stammede fra Helmand-provinsen, men firmaet har ikke ønsket at oplyse yderligere om deres geografiske tilhørsforhold. Det har ikke været muligt at afklare årsagen hertil.

I fortsættelse af ovenstående skal bemærkes, at et dansk styrkebidrag i perioden fra den 1. januar til den 30. august 2009 lånte fire lokalt ansatte tolke på ad hoc basis fra US Marine Corps, Camp Leatherneck. Der findes ingen formel aftale på det konkrete lån, og det har ikke været muligt at fremskaffe personoplysninger om tolkene. Det er imidlertid blevet bekræftet, at US Marine Corps, Camp Leatherneck, alene benyttede lokalt ansatte tolke, som blev leveret gennem Mission Essential Personnel.¹⁶ Med baggrund i Mission Essential Personnel generelle retnings-

¹⁶ På baggrund af erfaringer med lån af tolke gennem US Marine Corps, Camp Leatherneck, valgte flyvevåbnet at anvende samme tolkeleverandør som de amerikanske enheder. Fra den 1. september 2009 til den 28. februar 2010 havde flyvevåbnet en kontrakt med Mission Essential Personnel vedrørende levering af en pulje på ni lokalt ansatte tolke (kontrakten blev senere forlænget til d. 12. maj 2012). I den samlede periode har i alt 15 lokalt ansatte tolke være tilknyttet flyvevåbnets Garrison Operational Mentoring and Liaison Team. Det danske kontingent har i

linjer vedr. rekruttering og anvendelse af lokalt ansatte tolke i Afghanistan, vurderes det at disse tolke ikke stammer fra Helmand-provinsen. De fire tolke medtages i den samlede opgørelse.

Med hensyn til de tolke, der er rekrutteret af Labour Support fremgår det af retningslinjerne for rekruttering, at personalet skal tilstræbes rekrutteret langt væk fra det lokalområde, hvor de skal arbejde.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at det samlede antal lokalt ansatte tolke, som har været anvendt af danske enheder i Helmand-provinsen, kan opgøres til 195. Heraf er otte identificeret som kommende fra Helmand-provinsen.

Daglig håndtering af tolkeaftalen mellem Storbritannien og Danmark.

På baggrund af de oplysninger Forsvarskommandoen har modtaget i forbindelse med udarbejdelsen af denne redegørelse, er beskrivelsen af den daglige håndtering af tolkeaftaler i Helmand-provinsen delt op i tre perioder: fra juni 2006 til primo/medio 2008, fra primo/medio 2008 til februar 2012 og fra februar 2012 til februar 2013.

Perioden juni 2006 til primo/medio 2008:

Det danske kontingent rekvirerede afghanske tolke ved den britiske Labour Support Unit, som varetog alle ansættelsesmæssige forhold, herunder beregning og fysisk udbetaling af løn. Forsvaret har ikke kendskab til de faktorer, som er indgået i beregning af tolkenes løn. Senere i perioden udarbejdede dansk personel en opgørelse over det antal timer, som de danske enheder havde anvendt tolkene, og denne blev sendt til Labour Support Unit som grundlag for deres lønberegning. Det har ikke været muligt at tilvejebringe ovennævnte opgørelser. Refusion af udgifterne til tolkenes lønninger skulle foregå ved, at det britiske Joint Force Support løbende fremsendte refusionskrav til det danske kontingent, men i den første lange periode modtog det danske kontingent ingen opkrævninger fra briterne, hverken for afghanske tolkelønninger eller for anden leveret støtte (eksempelvis forplejning og indkvartering).

Primo/medio 2008 til februar 2012:

Det danske kontingent rekvirerede lokale tolke ved Labour Support Unit, som varetog alle ansættelsesmæssige forhold m.v. samt beregning af løn. I løbet af foråret 2008 opstod der flere gange trusler om strejke blandt tolkene, fordi der var problemer med deres lønudbetaling ligesom en del ikke havde modtaget løn i flere måneder. Det danske kontingent fremsendte derfor en anmodning til Hærens Operative Kommando om at overtage ansvaret for den fysiske udbetaling af løn til tolkene. Dette skulle tilsikre, at det danske kontingent fik sikkerhed for, at tolkene fik deres løn til tiden. Briterne fortsatte med at have ansvaret for alle ansættelsesmæssige forhold, herunder lønberegning. Princippet for afregning mellem Joint Force Support og det danske kontingent var uændret, dvs. at briterne løbende skulle fremsende refusionskrav til det danske kontingent. I perioden blev følgende praksis anvendt: Den person som var ansvarlig for anvendelsen af tolke ved de danske enheder, udfærdigede hver måned en timeopgørelse over

---

perioden fra april 2012 til februar 2013 anvendt 18 lokalt ansatte tolke fra Mission Essential Personnel. Sammenholdes de 15 + 18 med de fire, som blev stillet til rådighed af US Marine Corps på ad hoc basis i perioden fra januar til august 2009, har Mission Essential Personnel sammenlagt leveret 37 lokalt ansatte tolke.

tolkenes arbejdstimer, som blev sendt til det danske nationale støtteelement i missionen til kontrol/efterregning. Støtteelementet efterregnede opgørelsen og sørgede for, at timeopgørelsen blev sendt til Labour Support Unit i Camp Bastion. Labour Support Unit beregnede derefter lønnen til de enkelte tolke og udleverede en udbetalingsliste til det danske kontingent. Herefter fik den ansvarlige for tolkeanvendelsen, via en regnskabsmedarbejder ved det danske støtteelement, udleveret kuverter med løn til den enkelte afghanske tolk og havde derefter ansvaret for at aflevere hver lønkuvert/lønudbetaling mod kvittering.

Originalkvittering for de foretagne lønudbetalinger blev efterfølgende afleveret til Labour Support Unit som dokumentation for gennemført lønudbetaling. Var det undtagelsesvis ikke muligt at gennemføre lønudbetaling, f.eks. på grund af operative forhold, blev den manglende lønudbetaling af Labour Support Unit overført til næste måneds løn.

En kopi af det samlede lønudbetalingsbilag blev samtidig afleveret til regnskabsmedarbejderen ved det danske nationale støtteelement, som bogførte udgiften til de afghanske tolkelønninger i regnskabet.¹⁷

Perioden februar 2012 til februar 2013:

Det danske kontingent rekvirerede tolke ved Labour Support Unit, som varetog alle ansættelsesmæssige forhold m.v. Labour Support Unit har på baggrund af danske oplysninger om tolkeanvendelse beregnet og klargjort lønudbetaling til de enkelte tolke, der derefter mod kvittering blev udleveret til tolkene af dansk personel.

Forsvarskommandoen har via Hærens Operative Kommando og Flyvertaktisk Kommando fået oplyst, at lønniveauet for en lokalt ansat tolk i Afghanistan almindeligvis er på mellem 800 – 1100 US-dollars om måneden. Ud fra et generelt kendskab til afghanske forhold vurderes en sådan indtægt at være ganske høj i forhold til det generelle lønniveau i Afghanistan.

4.2. Eksempel på anvendelse af lokalt ansatte tolke i henhold til aftalen med Storbritannien.

Som et praktisk eksempel på, hvordan tolke rekvireres og anvendes, beskrives i det efterfølgende et typisk eksempel på tolkeanvendelse ved det danske kontingent, hold 15.

Aftenen før en operation/opgave beder kompagnichefen, eller en fører fra den enhed eller det element, der skal støttes, om at få tildelt en/flere tolk(e) til en patrulje eller til en operation. Anmodning håndteres og behandles af dansk administrationsbefalingsmand. Den tolk der anvendes, kan være udpeget efter et konkret ønske fra enheden eller en tilfældig fra puljen.

På grund af sikkerheden varsles tolkene ikke tidligere end aftenen før, hvilket minimerer risikoen for, at den kommende operation kompromitteres.

Tolken møder næste dag ved den rekvirerende enhed og får herefter instruktion i, hvad opgaven går ud på.

Tolken følger derefter enheden under hele opgaven. Ved patruljer i køretøjer sidder tolken i et pansret køretøj sammen med de danske soldater. Ved fodpatrulje går tolken bag delingsføreren eller en anden udpeget soldat. Enheden har ansvaret for at sikre og passe på tolken (inkl. vand,

---

¹⁷ Det har ikke været muligt at fremskaffe disse interne britiske bilag og opgørelser.

mad, skygge/læ mv.). Når tolken oversætter, er der konstant en eller flere sikringsmænd, der sikrer denne og den danske soldat, som taler med de lokale.

Såfremt enheden kommer under beskydning, lægger tolken sig ned og følger derefter enhedens anvisninger. Eks. "Fjenden skyder fra den retning... læg dig derover bag træet", eller "klar til at løbe derover sammen med mig". Tolken følger anvisningerne og bliver sikret af de danske soldater.

Efter at opgaven er løst, vil chefen ofte bruge tolken til at forklare, om han f.eks. bemærkede noget blandt de lokale umiddelbart inden en hændelse eller andre forhold, som kunne have interesse for soldaternes forståelse af, hvad der skete under opgaveløsningen. Danske soldater drager nytte af, at en afghaner er bedre til at opfatte ændringer af/i omgivelserne/miljøet, som man efterfølgende kan bruge til løsning af fremtidige opgaver.

Når opgaverne er løst, bliver tolken sat af i lejren, hvorefter han melder sig til sin daglige leder. Derefter går tolken ned til sit telt og har fri indtil næste opgave.

I forbindelse med levering af tolkestøtte er det gængse mønster, at lokalt ansatte tolke bliver fast tilknyttet en bestemt dansk styrke/deling/gruppe/funktion. Danske soldater har derfor som oftest haft mulighed for at opbygge gode samarbejdsrelationer til de enkelte tolke, hvilket har været et vigtigt element i forhold til gennemførelse af operative opgaver. Længden af tolkenes tilknytning til en bestemt enhed har været varierende; oftest fra et antal uger op til flere måneder. Det er ikke unormalt, at de lokalt ansatte tolke under deres ansættelse ved Labour Support Unit og Mission Essential Personnel bliver sendt rundt til forskellige geografiske steder i Afghanistan. I løbet af længere tids ansættelse kommer en lokalt ansat tolk derfor almindeligvis til at arbejde sammen med flere forskellige enheder, nationer og aktører.

Det skal oplyses, at der p.t. er 34 lokalt ansatte tolke tilknyttet det danske kontingent i Afghanistan. Antallet af tilknyttet lokalt ansatte tolke har varieret over tid og i høj grad været afhængig af de konkrete opgavetyper, som danske enheder på forskellige tidspunkter har løst. Der kan således for den samlede periode 2006-2013 ikke anføres et egentligt gennemsnit, men anvendelsen af lokalt ansatte tolke har efter alt at dømme været mest markant i perioden 2009-2011, hvor det gennemsnitlige antal har været mellem 40-50 tolke.

Både for britisk og amerikansk lokalt ansatte tolke, der støtter danske enheder, har man anvendt påskønnelsescertifikater efter flg. praksis:

Påskønnelsescertifikater, eller såkaldte "Letter of Appreciation", anvendes generelt af ISAF enheder til at vise påskønnelse over for enkeltpersoner, som i deres samarbejde har gjort en stor indsats. Brevet ses som en anerkendelse og anbefaling og ikke andet. På baggrund af et sådant certifikat kan ikke søges om økonomiske midler eller andre former for goder. Påskønnelsescertifikater uddeles normalt af lokale chefer decentralt i Afghanistan. Danske styrker har i forbindelse med indsatsen i Afghanistan overrakt "Letter of Appreciation" til udvalgte lokalt ansatte tolke. Der er eksempler på, at "Letter of Appreciation" er udstedt under anvendelse af en tolks rigtige navn. I sådanne tilfælde har overrækkelse af sikkerhedshensyn fundet sted ved en lukket ceremoni.

Certifikaterne fremstilles lokalt og bruges på følgende måder:

- Som erindring - gives fra en enhed til en anden i forbindelse med et samarbejde man ønsker at påskønne. Anvendes mellem ISAF-enheder og mellem ISAF og afghanske enheder.
- Som påskønnelse af en medarbejder, hvor certifikatet overrækkes af en enhedschef til en medarbejder eller samarbejdspartner, der har ydet en særlig indsats, man ønsker at markere.
- Som motivation for afghanske soldater og synligt bevis på gennemførelse af en uddannelse eller et træningsforløb. Disse er overrakt i et stort antal til afghanske soldater ved Operational Mentoring and Liaison Team ved Shorabak Garrison i forbindelse med: skydeuddannelse, skydeinstruktør uddannelse, kørerutiner, førstehjælpskursus, brandbekæmpelse, IT-kørekort, engelsk undervisning, radio brugerkursus mv.
- Til brug for en samarbejdspartners CV. Eksempelvis for at dokumentere at et arbejde for en enhed er blevet gennemført i en periode. Det kan evt. gives i forbindelse med en påskønnelse. Tolkene ved Operational Mentoring and Liaison Team har eksempelvis alle modtaget Letter of Appreciation i forbindelse med deres arbejde.
- Som en anbefaling, såfremt den pågældende skulle søge arbejde andetsteds.

4.3. Bilaterale aftaler i forhold til lokalt ansatte afghanske tolke.

Tolkestøtten fra Labour Support Unit leveres som nævnt med baggrund i en aftale mellem Forsvarskommandoen og det britiske Permanent Joint Headquarters, der har ansvaret for tilvejebringelse af logistisk støtte til indsatte enheder (se bilag 3). Aftalen omfatter ydelser, der leveres af leverandører i henhold til aftaler med det britiske forsvar. I forhold til anvendelse af lokalt ansatte tolke følger britiske styrker et sæt standardretningslinjer, der fastsætter ansvar og forpligtelser. Disse retningslinjer og kontrakten er britisk national ejendom som Forsvarskommandoen ikke har fået tilladelse til at offentliggøre eller udlevere. Som følge af at ansættelsen er et britisk anliggende gennemfører dansk styrker ikke ansættelsessamtaler, men alene en tiltrædelsessamtale¹⁸, der udelukkende er en praktisk orientering af de tolke, der indledningsvis tilgår danske enheder.

Uddrag af britiske retningslinjer:

Af Labour Supports retningslinjer for rekruttering fremgår at personalet skal tilstræbes rekrutteret langt væk fra det lokalområde, hvor de skal arbejde:

- Alene chefen for Labour Support Unit eller en af denne udpeget officer har den juridiske ret til at ansætte eller afskedige lokalt ansatte tolke.
- Labour Support Unit er ansvarlig for uddannelse af tolkene, mens brugende enheder, herunder bl.a. danske, er ansvarlige for, at tolke bliver bekendt med enhedens taktiske procedurer.
- Chefen for Labour Support Unit eller en af denne udpeget person er ansvarlig for, at personlige effekter tilhørende lokalansatte, der omkommer som følge af tjenesten, returneres til afdødes familie. Det gælder for så vidt også liget af afdøde.
- Den lokalt ansatte tolk underskriver i forbindelse med ansættelse en erklæring vedr. sikkerhedsforhold uden for tjenesten ved f.eks. leave-perioder. Som led i ansættelsessamtale-

¹⁸ Den kvindelige cheftolk, der blev interviewet til Tv 2 og udtalte, at hun havde haft ansættelsessamtaler med tolke, har i forbindelse med undersøgelserne til denne redegørelse, erkendt, at hun ikke mente, at der var tale om en ansættelsessamtale, men en tiltrædelsessamtale.

ler gennemgår Labour Support Unit detaljeret forebyggende tiltag i forhold til sikkerhed, personlig beskyttelse, forpligtelser, arbejdsvilkår, erstatningsforhold m.v.

- Godtgørelse for arbejdsrelaterede skader eller handicap behandles af den britiske Labour Support Unit eller de britiske nationale myndigheder afhængig af skadens alvor og omfang.
- Lokalt ansatte tolkes eventuelle ønsker om forflyttelse behandles af chefen for Labour Support Unit.
- Labour Support Unit briefer lokalt ansatte tolke om risikoen for intimidering. Ved tegn på intimidering foretages melding til enhedens personel, der er ansvarlige for sikkerheds- og efterretningsmæssige spørgsmål. Dertil uddannet personel interviewer herefter tolken og informerer denne om, at britiske styrker tager passende tiltag med henblik på at hjælpe tolken. En sådan assistance ydes af Labour Support Unit eller af britisk sikkerheds- og efterretningspersonel.
- Britiske retningslinjer vedr. håndtering af lokalt ansatte tolke omhandler ikke forhold, efter ophør af samarbejde.
- Ved opsigelse af kontrakt efter prøveperiodens udløb (dog ikke hvis det bundes i disciplinær- eller sikkerhedsmæssige årsager), betales tolken en månedsløn.

Uddrag af brugerens forpligtelser, altså eksempelvis danske styrker:

- Brugeren skal sørge for uniformering samt sikkerhedsudrustning under indsættelse uden for lejrområde. På nær nogle få forbehold, der vedrører generel operationssikkerhed, indgår lokalt ansatte tolke på lige vilkår med øvrige soldater, hvilket også gælder i anliggender vedr. personelsikkerhed.

I forhold til Mission Essential Personnel har samarbejdet med dansk forsvar beroet på kontrakt indgået mellem den ansvarlige myndighed for styrkebidraget og pågældende privatleverandør. De lokalt ansatte tolke fra Mission Essential Personnel er i overvejende grad blevet anvendt i lejrområder. I enkelte tilfælde er de blevet anvendt af danske styrker uden for Camp Bastion, Camp Leatherneck og Camp Shorabak. At samarbejdet med tolke fra Mission Essential Personnel primært er sket i lejrområder skyldes, at rådgivningsopgaven omhandlede drift af garnisonen, hvorfor tolkene blev anvendt til kontakt mellem de danske soldater og de lokale garnisons-officerer fra den afghanske hær. Da de generelt ikke blev anvendt uden for lejrene var deres risiko nedsat betydeligt.

4.4. Vurdering af ansvar i forbindelse med et eventuelt arbejdsgiverforhold.

De tolke, som de danske enheder anvender i Afghanistan, har enten været stillet til rådighed via en aftale mellem Danmark og Storbritannien eller mellem forsvaret og et amerikansk civil firma. Således har Danmark eller forsvaret ikke haft et direkte kontraktforhold til de lokalt ansatte tolke og dermed ikke et generelt arbejdsgiveransvar.

Spørgsmålet er, om der på trods af dette manglende kontraktforhold alligevel består et dansk arbejdsgiverrelateret ansvar for de skader, som tolkene måtte pådrage sig i forbindelse med opgaveløsning for danske styrker.

Efter dansk ret vil et sådan ansvar skulle udledes af arbejdsskadesikringsloven. Efter denne lov fortolkes ansættelsesbegrebet meget vidt, og vil også kunne omfatte arbejdsrelationer uden et egentlig kontraktforhold. Loven finder dog alene anvendelse for arbejde, der udføres i Danmark, jf. arbejdsskadesikringslovens § 2. Da arbejdsskadesikringsloven ikke finder anvendelse uden for Danmark, har forsvaret ikke efter denne lov et arbejdsgiveransvar for arbejdsrelaterede

skader på lokalt ansatte tolke i Afghanistan, uanset om disse måtte være ansat af Danmark eller stillet til rådighed af andre styrker/partnere.

I praksis betaler både briterne og det amerikanske firma godtgørelse for arbejdsskader baseret på kontraktmæssige vilkår. Forsvaret kan overordnet henvise til de britiske regler om administration af lokalt ansat personel, hvoraf fremgår, at der udbetales et beløb 'ex gratia'¹⁹ for skader pådraget i tjenesten eller som direkte følge af tjenesten til personen eller dennes pårørende i tilfælde af død.

Det bemærkes, at de nævnte betragtninger ikke udelukker, at forsvaret kan pådrage sig ansvar efter almindelige erstatningsretlige principper, hvis skaden skyldes og kan bebrejdes danske styrker, ligesom at Danmark, i henhold til statusaftalen mellem NATO og Afghanistan, vil kunne være erstatningsansvarlig ved danske styrkers skadevoldende handlinger på 3. mands person, det vil sige også på lokale tolke.

4.5. Tiltag der bidrager til lokalt ansatte tolkes sikkerhed.

Lokalt ansatte tolke, som støtter danske enheder med henblik på aktiv indsættelse, ikklædes en uniform magen til den, som bæres af danske styrker. Udover uniformsbeklædning får lokalt ansatte tolke i dag udleveret en sikkerhedsudrustning bestående af fragmentationsvest, hjelm, briller, handsker og lyskenbeskytter. Genstandene, som indgår i sikkerhedsudrustningen, er identiske med de, som anvendes af danske soldater.

Opmærksomheden skal henledes på, at såkaldte våbenattrapper muligvis i enkeltstående tilfælde har været forsøgt anvendt med henblik på at udgå, at lokalt ansatte tolke skilte sig ud fra de danske soldater, som de samarbejdede med i forbindelse med gennemførelse af patruljevirkosomhed.²⁰ Det kan desuden oplyses, at man på tidligere hold har haft udstyret personer, som tog del i patruljevirkosomhed, med attrap-antenner. Foranstaltningerne har haft til formål at øge sikkerheden, herunder gøre det vanskeligt for fjendtligsindede personer/grupper at udpege/identificere, hvem i en patrulje, der i givet fald var lokal afghaner. Af lignende eksempler kan nævnes, at danske CIMIC-officerer har fået tilladelse til at bære britiske uniformer med dansk nationalitetsafmærkning, når disse har arbejdet sammen med britiske enheder. Tilsvarende har personel fra US Marine Corps støttet Task Force 7 i forbindelse med gennemførelse af operationer. I disse tilfælde har de amerikanske soldater været iført dansk uniform med USA nationalitetsafmærkning.

I forbindelse med indsættelse:

Når lokalt ansatte tolke er indsat med danske enheder, ydes de generelt samme vilkår som de danske soldater. Under kørsel placeres de i pansrede køretøjer. Tolkene gives af sikkerhedshensyn ikke adgang til infanterikampkøretøjer og kampvogne. Under indsættelse er den eneste forskel i forhold til dansk personel, at tolke ikke bærer radio, våben, Electronic Counter Measures²¹ eller lignende.

---

¹⁹ Begrebet "ex gratia" anvendes af briterne og kan oversættes til kulance på dansk.

²⁰ Der er indikation på, at våbenattrapper har været forsøgt anvendt på ISAF hold 5. Henset til den tid, som Forsvarskommandoen har haft til rådighed i forbindelse med udarbejdelse af nærværende rapport, har det imidlertid ikke været muligt at gennemføre en tilbundsående undersøgelse af spørgsmålet vedr. anvendelse af attrapper, herunder omfang og karakter.

²¹ Elektronisk modforanstaltning der har til formål bl.a. at neutralisere vejsidebomber. Foranstaltningen bæres af en enkelt soldat i patruljen og beskytter således hele patruljen.

I forbindelse med ophold i lejr:

Lokalt ansatte tolke bor og opholder sig i deres egne separate telte. Afhængig af de konkrete forhold kan beboelses-/opholdsområde enten være stillet til rådighed af eksempelvis Labour Support Unit eller ved dansk foranstaltning. I henhold til britiske regler kan tolkene i tidsrummet kl. 0600-2200 gå frit rundt i lejrområdet. I tidsrummet kl. 2200-0600 skal de opholde sig i deres telt. Hver aften kl. 1900-1930 gennemføres koordinationsmøde mellem den danske cheftolk og de lokale tolkekoordinatorer (fører for de andre lokale tolke – godkendt af Labour Support Unit) med henblik på næste dags opgaver. Information om operationer og patruljeopgaver formidles tidligst aftenen forinden gennemførelse.

I forbindelse med orlov:

I forbindelse med orlov bliver lokalt ansatte tolke fra både Labour Support Unit og Mission Essential Personnel fløjet til Kabul Lufthavn, hvorefter deres orlov reelt starter. Når orloven er slut, bliver de afhentet i Kabul Lufthavn og fløjet til Camp Bastion. Udover at de fleste af tolkene faktisk bor i Kabul, skal den anvendte praksis medvirke til at øge deres sikkerhed, da det med denne fremgangsmåde bliver sværere at finde frem til den enkelte tolks tilhørsforhold. Forhold i forbindelse med orlov er ubetinget et Labour Support Unit/Missions Essential Personnel anliggende, hvilket dansk forsvar har respekteret.

Det skal i fortsættelse af ovennævnte noteres, at lokalt ansatte tolke af hensyn til deres sikkerhed som oftest gør brug af et dæknavn. Deres egentlige navn forbliver således ukendt for danske soldater og øvrige personer, som tolkene måtte komme i forbindelse med som led i deres arbejde. Det er som hovedregel op til tolkene selv at bestemme/afgøre, i hvilken udstrækning de ønsker at anvende dæknavn. Tolkene kan også til udvalgt personel røbe deres virkelige navn, det afgøres udelukkende af den pågældende tolk.

4.6. Lokalt ansatte tolkes sikkerhedsmæssige situation, når de ikke længere er tilknyttet danske styrker.

Labour Support Unit har oplyst, at man ikke har nogen procedure for eller krav om, kontakt til tolke, hvis ansættelsesforhold er bragt til ophør. Forsvaret har erfaret, at Labour Support Unit i flere tilfælde har anbefalet tolke at ændre bopæl pga. risiko for intimidering. Dette er dog så vidt vides ikke sket for tolke, der har arbejdet for danske enheder.

I de tilfælde, hvor en lokalt ansat tolk enten er blevet fyret eller har sagt op, gennemfører Labour Support Unit en aftrædelsessamtale med den pågældende. Tolken får efterfølgende sin opsigelse med den løn, som vedkommende har til gode, hvorefter Labour Support Unit sørger for flytransport til Kabul. Hvis en tolk ikke returnerer efter endt orlov, forsøger Labour Support Unit at kontakte vedkommende for at få afklaret, hvorfor tolken ikke er dukket op. Såfremt det er umuligt at etablere kontakt, afskediges denne efter en periode.

Forsvarskommandoen har ikke modtaget oplysninger om, hvilken praksis Mission Essential Personnel følger i forhold til tidligere lokalt ansatte tolke i Afghanistan.

Danske enheder i Afghanistan har ikke truffet foranstaltninger til at bevare/fastholde kontakten til lokalt ansatte tolke, som tidligere har været tilknyttet til enheden, men forsvaret er vidende om, at enkeltpersoner har gjort dette. Forsvaret har ingen sådanne retningslinjer, hverken for rengørings-, cafeteriepersonale eller tolke. Ansvar for tolkene i ansættelsesmæssig sammenhæng har været varetaget af henholdsvis Labour Support Unit og Mission Essential Personnel.

4.7. Forsvarskommandoens kendskab til intimidering af eller overgreb mod lokalt ansatte tolke, der har arbejdet for danske styrker i Afghanistan.

Forsvaret er bekendt med sager, hvor lokalt ansatte tolke er blevet truet, men da forsvaret ikke har ansat de pågældende, rapporteres sådanne hændelser ikke systematisk, hvorfor det ikke er muligt at lave en opgørelse. Det fremgår af pkt. 4.3. at Labour Support Unit eller britisk sikkerheds- og efterretningspersonel agerer i sådanne sager. Praksis for Mission Essential Personnel kendes ikke.

Hærens Operative Kommando har identificeret én hændelse, den 26. juni 2007, hvor lokalt ansatte tolke tilknyttet danske styrker i Helmand er blevet intimiderede.

Det nuværende danske kontingent i Helmand-provinsen har oplyst om tre tidligere tilfælde af intimidering på baggrund af samtaler med tolke. Det skal understreges, at følgende oplysninger kun stammer fra tolkene og ikke har kunnet bekræftes fra anden side:

- En tidligere ansat tolk, som nu er bosat i Tyrkiet, har oplevet, at hans familie blev truet af Taliban i Kabul. Det skete i efteråret 2011 og blev meldt til briterne.
- En tidligere ansat tolk, som nu er bosat i Belgien, boede tidligere i Jallalabad. Her blev hans familie truet, men de nærmere omstændigheder kendes ikke.
- En nuværende tolk måtte sige sit job op i en periode på 3-4 måneder, da Taliban havde truet hans far i Kabul. Han sagde op og blev senere genansat. Hændelsen blev rapporteret til dansk militærpoliti og briterne. Sagen er blevet undersøgt af den britiske kontraefterretningstjeneste og er klassificeret.

Til støtte for udarbejdelse af denne redegørelse har forsvaret taget kontakt til tidligere cheftolke ved det danske kontingent i Helmand-provinsen. Generelt har de tidligere cheftolke ikke haft kendskab til intimidering/trusler over for de lokalt ansatte tolke, men følgende oplysninger om intimidering er tilvejebragt:

- I perioden fra februar til august 2008 oplyses om kendskab til to-tre tilfælde af trusler, omhandlende trusselbreve og telefontrusler. Truslerne var rettet mod tolke fra Kabul.
- I perioden fra august 2010 til februar 2011 oplyses om kendskab til en lokal ansat tolk, der sagde op på baggrund af trusler imod familien. Labour Support Unit blev kontaktet om hændelsen.
- I perioden fra februar til august 2011 oplyses om begrænset kendskab til trusler mod en til to lokalt ansatte tolke i form af telefontrussel eller en seddel på familiens dør. Labour Support Unit blev kontaktet og chefen for det danske kontingent orienteret.
- I perioden fra august 2011 til februar 2012 blev et trusselbrev fremvist, fra en lokalt ansat tolk, der havde det med efter en frihedsperiode. Labour Support Unit blev informeret om hændelsen.

Det skal for god ordens skyld understreges, at det ikke har været muligt for Forsvarskommandoen at krydsreferere ovenstående oplysninger fra Hærens Operative Kommando med de informationer, som er blevet tilvejebragt i form af henvendelser til tidligere cheftolke. Det kan således ikke udelukkes, at der i forhold til de forskellige rapporteringer i et eller andet omfang er tale om de samme hændelser.

4.8. Forsvarskommandoens kendskab til hændelser, hvor lokalt ansatte tolke er blevet dræbt eller har fået legemesbeskadigelse i forbindelse med indsættelser under dansk kommando.

Forsvaret har kendskab til, at syv lokalt ansatte tolke er sårede og to dræbt under operationer med danske enheder. De to dræbte skete den 17. marts 2008 og 6. oktober 2011. De syv sårede den 5. marts 2009, 16. april 2009, to den 4. maj 2010 og en den 14. november 2010 samt den 7. juli og d. 6. september 2011.

Endvidere har forsvaret kendskab til, at fem lokalt ansatte tolke er sårede og tre dræbt under operationer med britiske enheder under dansk kommando, men disse er ikke systematisk blevet indberettet, således har forsvaret kun kendskab til at den ene af de dræbte skete den 7. maj 2009 og en såret den 16. november 2011 og en den 9. september 2012.

I ovennævnte tal indgår ikke andre nationer, eksempelvis amerikanere, der har opereret i det danske operationsområde i perioder. Tolke, som er blevet skadet under arbejdet, eksempelvis en brækket ankel under en patrulje som følge af et hændeligt uheld, er heller ikke indregnet.

Jf. de britiske retningslinjer samt den kontrakt der indgås mellem Labour Support Unit og pågældende lokale tolk, vil der ske udbetaling af et 'ex gratia' beløb, når tolken som i ovenstående tilfælde har pådraget sig skader eller er afgået ved døden i forbindelse med tjenesten. Hvordan størrelsen af et sådan beløb udregnes er et britisk anliggende, som Labour Support Unit ikke vil kommentere. Håndtering af sårede og dræbte lokale tolke under operationer med danske enheder, er således sket ved britisk foranstaltning i henhold til de indgåede kontrakter mellem den pågældende lokale tolk og Labour Support Unit. Mission Essential Personnel har bekræftet, at ingen af deres tolke er kommet til skade eller er døde som følge af tjeneste for danske enheder.

4.9. Forsvarskommandoens vurdering af lokalt ansatte tolkes sikkerhedsmæssige situation.

De lokalt ansatte tolkes sikkerhedsmæssige situation i Afghanistan kan ikke vurderes generelt. Dels ændrer sikkerhedssituationen sig løbende over tid, og der er betydelige variationer i de lokale vilkår alt afhængig af, hvilken provins i Afghanistan man befinder sig i. Desuden anses det for væsentligt at skelne mellem den situation, hvor en lokalt ansat tolk løser opgaver til støtte for ISAF, og de situationer, hvor en tolk indtager rollen som almindelig afghansk borger eksempelvis i forbindelse med leave-perioder/ferie. Hertil kommer, at tolkenes situation formentlig ikke er væsensforskellig fra andre afghanere, der støtter ISAF med arbejdskraft eller er en del af de afghanske sikkerhedsstyrker.

I forbindelse med opgaveløsning arbejder lokalt ansatte tolke tæt sammen med de militære enheder og er derfor udsat for de samme risici, som danske soldater. Ved intimidering/overfald under leave-perioder varetages den enkelte tolks sikkerhedsinteresser af Labour Support Unit/Mission Essential Personnel. Forsvaret kan ikke vurdere, hvilke risici lokalt ansatte tolke er udsat for, når ansættelsesforholdet er tilendebragt, og de er tilbage i deres lokalsamfund.